

Kvalitet i praktikken – så godt kan det være i EUD

Netværkskonference tirsdag d. 23. september 2014 kl. 10.00-15.30

Sted: IDA Mødecenter, Kalvebod Brygge, København

Erhvervsuddannelsesreformen har i høj grad været i mediernes søgelys. Et sjældent stærkt og tiltrængt fokus på de erhvervsuddannelser, som ellers står lidt i skyggen af de gymnasiale uddannelser. Men et helt centralt omdrejningspunkt i uddannelserne har stort set undgået opmærksomhed, nemlig *praktikken*. Op mod $\frac{3}{4}$ af en erhvervsuddannelse foregår som praktik, og bortset fra den evigt tilbagevendende konstatering af, at der mangler praktikpladser, så har man stort set ikke drøftet *kvaliteten* i praktikken. Hverken krav om relevante og nødvendige oplærerkompetencer, betydningen af god oplæring og et godt læremiljø ift. at få flere unge til søge og blive fastholdt i EUD eller praktikstedernes bidrag til at få det vigtige samspil mellem skole og praktik til at hænge bedre sammen.

For mange erhvervsuddannelseselever er der stadigvæk ikke tilstrækkelig sammenhæng mellem det, de lærer i skolen, og det, de lærer i praktikvirksomheden. Det er dokumenteret i flere undersøgelser, senest i EVA's evaluering "Sammenhæng mellem skole og praktik" (2013).

Vi vil på denne konference stille skarpt på netop disse temaer, nemlig hvordan kan vi fremme et bedre skole-virksomheds-samspil og hvordan kan vi fortsat sikre kvaliteten i praktikoplæringen.

Rigtig mange praktikvirksomheder gør det godt. Man behøver bare at besøge "Skills" eller læse indstillingerne til "Årets læreplads", så er man ikke i tvivl om, at der er masser af dygtige, innovative og motiverede unge og mange dedikerede og engagerede virksomheder/praktiksteder derude. Men spørgsmålet er, om det ikke kan gøres endnu bedre? Og om en række virksomheder kunne tænkes at have behov for at kvalificere deres oplæring på en måde, der både giver dygtigere faglærte og samtidig pænere tal på bundlinjen? I hvert fald er det tankevækkende, at uddannelsernes skoledel med års mellemrum reformeres, og at der stilles stadig højere krav til lærerkvalifikationerne, mens praktikken, med få undtagelser, er 'business as usual'.

Når det gælder organiseringen af oplæringen og kvalificeringen af de oplæringsansvarlige, har vi valgt at inddrage udenlandske erfaringer. I flere lande, bl.a. i Norge og Tyskland, har man en egentlig oplæreruddannelse, som er med til at sætte en kvalitetsstandard for oplæring. Når Michael Härtel, Bundesinstitut für Berufsbildung, fortæller om aktuelle erfaringer med den tyske oplærerkvalificering, håber vi, at det kan inspirere i en dansk sammenhæng. Samtidig inddrager vi hjemlige eksempler på virksomheder og praktiksteder, hvor de gør det godt – inden for det tekniske, det merkantile og SOSU-området. Vilkår og betingelser er som bekendt forskellige inden for de tre uddannelsesfelter, hvilket vil afspejle sig i både plenumoplæg og workshops. Vi håber, at også erfaringerne herfra vil inspirere.

I netværket bestræber vi os på at inddrage og formidle aktuel forskning og viden og fremme dialog mellem praktikere og forskere. Med fokus på videndeling og erfaringsudveksling skal netværket bidrage til den fortsatte udvikling af erhvervsuddannelsernes indhold og organisering. Det er vores plan, at denne temakonference om praktik bliver fulgt op af yderligere aktiviteter, som kan medvirke til at få ny viden og til kvalitetsudvikling i praktikken. Netværket vil gerne være samlingspunkt for alle gode kræfter, der deler denne ambition!

Program

09.30 **Indskrivning og morgenkaffe**

10.00 **Netværket byder velkommen** – *Lisbeth Magnussen & Katrine Kruse, NCE, Metropol*

10.10 **Samarbejdet mellem skoler og virksomheder om praktik**

Oplæg v/chefkonsulent Heike Hoffmann, Håndværksrådet og uddannelseschef Niels Håkonsen, Danske Malermestre

Forudsætningen for en vellykket erhvervsuddannelse er, at virksomhed, skole og elev samarbejder om den konkrete uddannelse. Oplægget vil komme ind på små og mellemstore virksomheders ønsker til samarbejdet med erhvervsskolerne og på virksomhedernes bidrag til "det gode praktikforløb", herunder om forventningsafstemning ved påbegyndelse af praktikforløb, uddannelsesaftaler og om redskaber til dette. Endelig vil Praktikum-forløbet på bygningsmaleruddannelsen blive præsenteret som et konkret eksempel på, hvordan samarbejde mellem skole og virksomhed kan skabe bedre kvalitet i praktikken.

10.40 **Praktikopklæring - det merkantile område**

Oplæg v/HR konsulent Lene Brønnum Henriksen, Lemvigh-Müller A/S, Kolding (Lene Brønnum Henriksen er også Fagligt Udvalgsmedlem)

Elevuddannelserne i Lemvigh-Müller A/S er en vigtig og prioriteret opgave, som er med til at sikre, at virksomheden fortsat har de faglige og produktmæssige kvalifikationer, som er nødvendige for at servicere det professionelle marked. Oplægget vil tage udgangspunkt i elevprocessen hos Lemvigh-Müller A/S med de processer og udfordringer, som der ligger i at gennemføre 'gode praktikforløb'. Lene Henriksen vil anskue processen fra to vinkler – som elevansvarlig i en virksomhed og som repræsentant for Det faglige Udvalg for Handelsuddannelsen.

11.05 **Pause**

11.25 **Struktureret arbejde med lærlinge (elektrikervirksomhed)**

Oplæg v/Installatør og teknisk direktør Peter Strøm, El-Strøm, Hvidovre

Elektrikerfirmaet El-Strøm i Hvidovre arbejder systematisk med at sikre den bedste læring for deres lærlinge under hele uddannelsesforløbet. Det sker blandt andet ved rotationsordninger mellem svendene, en årlig lærlingedag, hvor lærlingene kan komme med forbedringsforslag og ved at 'lærlinge' er et fast punkt på alle personalemøders dagsorden. Firmaet El-Strøm har den holdning, at man møder lærlingene som en ressource for virksomheden og i den sidste virksomhedspraktik gennemfører et forløb, hvor svende-kompetencerne afprøves. Alt dette gør, at firmaet El-Strøm får et optimalt udbytte af deres mange lærlinge.

11.45 **Tyske erfaringer med oplæring – kvalificering af oplærere**

Oplæg v/ Michael Härtel, Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB), Tyskland

I Tyskland er det obligatorisk for virksomhedernes praktikoplærere at tage en uddannelse (i alt 150 timer). Den indeholder fire hovedtemaer: organisering af en virksomhed, grundlæggende lovgivning og rettigheder, didaktik og hvordan støtter man en lærling til at blive en integreret del af arbejdsmarkedet. Oplæreruddannelsen har været frivillig fra 2003 til 2009, men er igen blevet obligatorisk fordi både virksomheder og organisationer har krævet det. I 2010 evaluerede man denne såkaldte Ausbildereignungsverordnung – og det gav nogle meget opsigtsvækkende resultater.

Michael Härtel vil i sit oplæg fortælle om ordningen, hvordan den er anerkendt og modtaget i det tyske erhvervsliv, hos arbejdsmarkedets parter og hos lærlingene. Der lægges op til, at de tyske erfaringer kan inspirere i en dansk kontekst.

Bemærk, at oplægget foregår på engelsk.

12.10 **Elever fortæller om deres praktikerfaringer**

*Malene Fisker Palm, i lære ved Conditori La Glace
Michael Nielsen, udlært ved Næstved Kommune*

12.20-
13.25 **Frokost**

13.30-
14.30 **Seks parallelle workshops:**
1. Hvad gør en god læreplads – i praksis?
2. Kan et øget samspil mellem skole og praktik understøtte elevens læring?
3. Praktikcentrenes nye roller
4. Den gode læresvend
5. Undgå skoleblikket på praktikken
6. Uddannelse mellem skole og praktik - et aktionsforskningsprojekt

14.30 **Lokaleskift og kaffe to go**

14.40 **Mattias Tesfaye: om forskellen på praktisk og teoretisk viden**
Murersvend og forfatter Mattias Tesfaye vil, med udgangspunkt i sin bog *Kloge hænder – et forsvar for håndværk og faglighed*, holde oplæg om forskellen på praktisk og teoretisk viden. På den baggrund vil han give sine bud på praktik-temaet og kommentere på dagens indlæg og diskussioner.

15.00 **Mattias Tesfaye kommenterer på dagens indtryk og pointer**

15.20 **Adjunkt Arnt Vestergaard Louw, Center for Ungdomsforskning (CeFU), Aalborg Universitet, medlem af netværkets styregruppe, samler op og skitserer mulige forskningsperspektiver**

15.30 **Farvel og tak for i dag**

13.30 – 14.30: **Seks tematiserede workshops**

Lok. 104

1. Hvad gør en god læreplads – i praksis?

Otte elever fra forskellige uddannelser indenfor det merkantile og håndværksmæssige område, Gitte Langkjær, KomptenceCentret på ZBC og konsulent Jane Jakobsen. Elever:

Chris Riis Zeuthen Sørensen, i lære ved Seatech ApS

Ronni Blinkenberg Jensen, i lære ved Naviair Kastrup

Malene Fisker Palm, i lære ved Conditori La Glace

Casper Phillip Judson Rasmussen, i lære ved Professionshøjskolen UCC

Stefanie Nielsen, i lære ved TrioVa ApS

Julie Kristiansen, i lære ved Avita ApS

Michael Nielsen, udlært ved Næstved Kommune

Maria Dønkjær, udlært ved SKAT

Der kan være mange holdninger til, hvad en god læreplads er. Vi har spurgt eleverne – for de ved, hvad det handler om. Og det er dem, der tager ordet og samtalen med deltagerne i denne workshop. De er alle i lære på virksomheder indenfor den offentlige og private sektor.

Læretiden i virksomheden byder på nogle andre udfordringer end de unge møder på skolen. En kombination af faglighed og dannelse, hvor de både skal lære at stå til ansvar over for andre end sig selv og lære det fag, som de har valgt. Og samtidig lære at forstå de grundlæggende principper i reglerne, der ligger på arbejdsmarkedet.

Er der fællesnævner blandt de unges erfaringer? Hvad skal den gode virksomhed være god til? Er der noget de også kan blive bedre til? Hvad kan virksomhed og skole lære af hinandens tilgang til læring og faglighed? Kan vi lære noget mere om det velfungerende samarbejdet mellem skole og virksomhed – noget der kan bruges i fremtiden, hvor flere elever måske skal i flere praktikforløb?

Danske Erhvervsskoler-Lederne kårer hvert år i november Danmarks bedste læreplads blandt lokale indstillinger fra elever på landets erhvervsskoler. De unge har hjertet med, når de indstiller deres virksomhed. Men også det klare blik for, hvad de vil lære og lærer i praksis, og hvad der gør en forskel. Indstillingerne har 4 områder, eleven skal beskrive virksomheden ud fra: Fagligt, Kollegialt, Ledelse/vejledning og Socialt.

Det er disse områder de unge tager fat i som oplæg til en fælles debat om hvad en god praktikplads/læreplads gør – i praksis. Nogle af dem har selv indstillet en virksomhed, der vandt lokalt.

Lok. 105 **2. Kan et øget samarbejde mellem skole og praktik understøtte elevens læring?**

Uddannelsesplanlægger Ilse Jæger & kvalitetskonsulent Ole Roemer, SOSU C uddannelseskonsulent Eva Schousen, Gentofte Kommune

Elevers læring i hhv. skole og praktik skal have en øget sammenhæng. Derfor arbejder vi på SOSU C med at fremme en tættere kobling, hvor den aktuelle anledning har været arbejdet med Handlingsplan for 2013/2014, herunder indsatsområdet 'Stærkere kobling mellem skole- og praktikdel'.

I workshoppen vil vi lægge op til debat på baggrund af vores viden og erfaringer med et pilotprojekt om en skole-/praktikopgave, som skal styrke samarbejdet mellem skole og praktik og således bidrage til, at eleven når de ønskede kompetencer for uddannelsen. Vi har, i samarbejde med skolens lokale uddannelsesudvalg, udarbejdet en 'Håndbog i praktikuddannelsen', som også skal understøtte et bedre samspil mellem skole og praktik. På denne baggrund og med bl.a. erfaringer fra Det erhvervsrettede Uddannelseslaboratorium, lægger op til diskussion om, hvordan vi konkret griber det an, når vi skal tænke praksisnærhed ind i erhvervsuddannelserne.

Plenumlokale **3. Praktikcentrenes nye roller**

Praktikcenterchef Karin Parbst, EUC Sjælland

Med ændringerne i EUD-loven i 2012 har praktikcentrene fået en ny og mere central rolle i samarbejdet mellem skolerne og virksomhederne og med gennemførelsen af praktikken ude i virksomhederne. Den udfordring har de nu taget op.

I den ideelle verden er en lærling fire år i praktik hos den samme mester; grundforløb, skole, hovedforløb, skole og svendep prøve, sådan cirka! Men sådan ser virkeligheden kun sjældent ud. Færre og færre virksomheder ønsker at være forpligtet på en lærling i fire år, ofte fordi de ikke ved, om der overhovedet vil være arbejde til lærlingen.

Udfordringen for centrene er derfor, at uddannelsen i dag kan være stykket sammen af mange mindre forløb og at det nu er deres rolle at sikre, at eleven lærer det, han eller hun skal – og har det godt imens.

Praktikcenter EUC-Sjælland arbejder med opsøgende arbejde; korte aftaler, rest-, kombinations- og delaftaler, virksomhedsforlagt undervisning og skoleperioder og de udfordringer der er i forhold til både de faglige og de personlige kompetencer; hvordan skal eleverne tackles, både de stærke og de svage?

Praktikcentrene får en ny rolle med at skabe god kvalitet for eleven både mens de er i praktikcentret og mens de er i virksomhederne. Dette åbner for øget dialog og samarbejde med virksomhederne om indhold og form i deres oplæring.

Lok. 216 **4. Den gode læresvend**

Forbundssekretær Flemming Warth, Dansk EI-Forbund og teknisk direktør Peter Strøm, EI-strøm i Hvidovre

Dansk EI-forbund har udviklet og gennemført et kursus for svendene ude i virksomhederne. Hvordan bliver man en god læresvend? Hvordan kan man sikre en optimal læring og uddannelse af lærlingen? Kan samarbejdet med skolen forbedres? Flemming Warth fra Dansk EI-Forbund vil kort præsentere erfaringerne fra de første kurser og efterfølgende – sammen med direktør Peter Strøm – lægge op til diskussion om emnet "den gode læresvend".

5. Undgå skoleblikket på praktikken

Lektor Pia Cort, DPU

Hvad er kvalitet i praktikken: At den lever op til sit formål, som beskrevet i uddannelsesbekendtgørelserne? At eleverne trives og fastholdes? At oplærerne er uddannet til at tage sig af oplæring? At praktikken tænkes som del af en uddannelse eller som del af et erhverv?

Kvalitet italesættes forskelligt af forskellige aktører i erhvervsuddannelsesfeltet. Denne workshop tilbyder deltagerne et andet blik på praktikken ved hjælp af den engelske uddannelsesforsker, Basil Bernstein.

Det bliver en forskningsbaseret workshop, hvor vi sætter fokus på, hvordan den erhvervspædagogiske diskurs bliver til i et samspil mellem mange aktører i forskellige læringsarenaer. Hvilken betydning har den erhvervspædagogiske diskurs for vores forståelse af kvalitet i praktikken, og er 'pædagogisering' (dvs. at der installeres en skolelogik om opdragelse, progression og didaktisk tilrettelæggelse af praktikken) nødvendigvis vejen at gå for at kvalificere praktikken?

Målet med workshoppen er at byde på en 'teoretisk' provokation, der kan skabe grobund for en frugtbar diskussion på tværs af forskning og praksis.

6. Uddannelse mellem skole og praktik – et aktionsforskningsprojekt mellem SOSU-Fyn og Center for Forskning i Skoleudvikling, Syddansk Universitet

Adjunkt Jakob Ditlev Bøje & videnskabelig assistent Helle Winum, Syddansk Universitet og motivationsvejleder Morten E. Munch, underviser Helene Fuglsang Jørgensen & underviser og tovholder på projektet Ulla Jeppesen, SOSU-Fyn

Denne workshop vil tage afsæt i et igangværende aktionsforskningsprojekt mellem SOSU-Fyn og Syddansk Universitet. Projektet handler overordnet om:

- 1) at gøre uddannelserne på SOSU-Fyn mere praksisnære og
- 2) at motivere, kvalificere og fastholde eleverne gennem mere praksisnære uddannelser.

Projektet involverer både forskning i traditionel forstand og forskningsbaserede aktioner. Princippet er, at forskning i uddannelsernes kultur og aktuelle hverdagsliv skal informere de valgte aktioner, og omvendt, at aktionerne skal give forskningen en bestemt retning. I workshoppen vil forskere fra SDU og lærere fra SOSU-Fyn præsentere foreløbige fund fra forskningen og eksempler på konkrete aktioner. Aktionerne vil omhandle "Fælles refleksionsmøder som det tredje læringsrum i praktikken" på Social- og sundhedsassistentuddannelsen samt "Ny underviserrolle i naturen" på Den pædagogiske assistentuddannelse.

Praktiske oplysninger:

IDA Mødecenter
Kalvebod Brygge 31-33
1780 København V
Telefon +45 3318 4664

Sådan finder du vej til [IDA Mødecenter](#) (også info om parkering)

Deltagerliste kan ses på metropol.registrering.nu (vælg deltagerliste)

Med venlig hilsen
- på forsker-praktikernetværkets vegne

chefkonsulent
Lisbeth Magnussen
NCE, Metropol
limg@phmetropol.dk
tlf. direkte 7248 7021

Se også <http://www.forsker-praktiker.delud.dk/>